

EVANGELISERING FØR OG NÅ

av

ODD HAGEN

Spørsmålet som reises i denne lille artikkel, berører ikke misjonen direkte. Men etter som hele verden utvikler seg til å bli ett misjonsfelt, og dertil noenlunde likeartet når det gjelder problemene, tror jeg at det kan ha sin betydning å stanse ved saken likevel.

Hva mener vi forresten med begrepet misjon? Må det være tillatt for meg å svare med de ord som fins i Metodistkirkens kirkeordning, nemlig i den innledende paragraf om nevnte kirkes misjonsarbeid: «Misjonens høyeste hensikt er å gjøre Jesus Kristus kjent for alle folk i alle land som deres guddommelige Frelser, å overtale dem til å bli hans disipler og å samle disse disipler i kristne kirker, å verve dem for arbeidet innen Guds rike, å samarbeide med disse kirker, å fremme et verdensvidt kristent brorskap og å forsøke å tillempe den ånd og de prinsipper som Kristus representerer, på hele menneskelivet.» Naturligvis kan disse tankene formuleres annerledes, men jeg tror at definisjonen rent praktisk forsvarer sin plass og er brukbar.

Men når man tidligere tenkte på misjonen og misjonens oppgave, vendte man i alminnelighet blikket ut mot de fremmede land. Vi brukte mange forskjellige uttrykk om arbeidsfeltet for misjonen. Det var misjonsmarkene, hedningelandene, den ikke-kristne verden osv. Med den forandring av verdens åndelige struktur som de siste 50 år har ført med seg, er disse uttrykk faktisk ikke éntydige lenger. For det første er jo ikke den gamle s.k. kristne verden så kristen lenger. Nye ideologier opptrer og kjemper for å fortrenge den enhetlige livs- og verdensanskuelse som engang preget Vesterlandet. Og da tenker jeg ikke enfoldig bare på kommunismen, men på materialismen, den profane hu-

manisme, penge-, nasjonalitets-, parti- og persondyrkelse*n*, som i ulike former og varianter går igjen både i Øst og Vest.

Stillingen er ikke uforandret på de s.k. misjonsmarker heller. Jeg tenker ikke da bare på at gamle riker og kolonivelder går under, at nye makter politisk og økonomisk trer fram, at grenser flyttes osv. Til forandringene hører også at nye kirker har sett dagens lys, unge, livskraftige kirker, som til og med vil gjøre seg gjeldende når Kirkenes Verdensråd samles til møte.

Fordi hele verden holder på å bli ett misjonsfelt med noenlunde samme problemer, tror jeg at hele situasjonen forenkles, uten at jeg derfor våger påstå at den blir lettere. «Støttene» for alt som før hjalp oss i evangeliseringen, holder nå på å forsvinne. Vi kan ikke regne med dem som før. Naturligvis er vi glade for alt som ennå er bevart, f. eks. vesterlandsk kristen tradisjon, men vi kan sikkert ikke regne med det som før. La meg bruke en illustrasjon, som selvfølgelig ikke får presses. Da Columbus dro mot Amerika på sin oppdagerferd, ble det naturligvis skrevet en loggbok. Den er fra dag til dag fylt ikke bare med henvisninger til reisen, men også til den kristne tro som han hadde, med bønn om å bli bevart. Boken som ble skrevet om Kon-Tiki, rommer ingen slike elementer. Jeg taler ikke her om personene som var med på den berømte ferd, men om boken. Den er avkristnet og står for så vidt som et symbolsk uttrykk for det som er skjedd her i Vesterlandet. Om vi i det hele tatt skal kunne gjøre en kristen innsats i vår verdensdel, må vi begynne med erkjennelsen av at den støtte som vi tidligere hadde i en noenlunde enhetlig kristen tradisjon i folkeliv og tenkning, nå holder på å forsvinne.

Det er klart at «støttene» også holder på å forsvinne ute på de s.k. misjonsmarker. Kolonimakter og regjeringer som begunstiget — eller iallfall stilte seg forståelsesfulle til — misjonen, er ikke lenger en selvfølgelighet, burde kanskje aldri ha vært det! Privilegiernes tidsalder synes stort sett å være forbi. Heller ikke er misjonærene «de eneste» som kan by folket sykehus og skoler osv. Våkne nasjonalbevissthet, konkurrerende ideologier osv. er kommet til.

Hva betyr nå alt dette, både hjemme og ute, for evangeliseringen? Så langt jeg kan se, betyr det at den mer og mer må legges over på det rent *personlige* plan. De tilganger som vi før hadde, kunne hjelpe kirken til å virke direkte på massene. Jeg vil ikke påstå at massebevegelsenes tid er forbi. Men er det noen som tror at noe liknende korstogene kan oppstå i vår tid? Eller en massevekkelse som den som kom med den første metodisme? Når leseren ser dette siste spørsmålet, vil han kanskje nevne Billy Graham — og med rette. Det som er skjedd ved ham, viser at masser ennå kan settes i bevegelse. Men om man vil sammenligne, så kan en spørre seg selv om det likevel ikke er skjedd en veldig forandring fra Dwight L. Moodys dager og til Billy Graham. Det som i Moodys dager var noe nesten selvfølgelig, og som derfor praktisertes i stor utstrekning, vekker i dag oppmerksomhet som en sjeldenhet alltid gjør.

Men la oss ikke fordype oss i dette. For meg synes det iallfall å være slik at mulighetene til å sette massene direkte i bevegelse, er langt mindre nå enn før, fordi «støttene» er borte. At vi på den andre siden i presse og radio har fått nye, gode midler til å nå massene, må innrømmes. Men det er klart at også disse muligheter kan beskjæres av den sekulariserte kultur og de politiske makter som vi er omgitt av.

Fortsetter denne utviklingen, har vi ikke noe annet enn det personlige å falle tilbake på. Dette har ingen ting å gjøre med den undervurdering av kirken og forkynnerembetet som vi dessverre av og til merker i vår tid. Her gjelder det om å la det være det. Alt som heter støtter, kan rives bort også fra kirken og embetet. Det eneste som blir igjen, er den levende Guds menighet, Ordet som formidler livet, kallet til å være et sendebud i Kristi sted, til å være et vitne, enten nå dette tar skikkelse i det alminnelige prestedømme eller i det spesielle, som Gud fremdeles kaller tjenerne til. Og da er vi ført tilbake til det personlige, utvalgt og lagt inn under Guds nåde. I dette finnes forutsetningene for evangelisering også i moderne tid.

Dette er selvsagt ikke noe nytt. Da evangeliet begynte sin seiersgang i verden, skjedde det ved en vekkelse fra person til

person. På den tid fantes det nemlig ikke så mange «støtter» for kristendommen. Siden kom jo en annen epoke, da kirken ble privilegert og fikk hjelp på mange måter for å gjennomføre sitt program. For oss som lever nå, er det fristende å stille den tids kirke og metoder under dommen, men det er sikkert best å la perioden bli belyst og bedømt ut fra sin egen situasjon. Slik som vi forsøker å bedømme kirken i dag ut fra dens aktuelle livssituasjon.

Det er kanskje naturlig at det var misjonærene som først oppdaget at det var nødvendig å innrette seg etter den nye tid. De oppdaget, og får anledning til å konstatere det i land etter land, at nå gjelder ikke lenger Vesterlandets autoritet som et pluss for misjonæren, ikke kirkeorganisasjon eller prestatjeneste (selv om man altså er klar over den absolutte nødvendighet av en kirkelig orden). Nå synes den regel å gjelde mer og mer, kanskje særlig i Østen, hvor de fleste av «støttene» er tatt bort: At evangeliet for å kunne gjøre seg gjeldende må komme gjennom personligheten, enten nå den ytre form er legens, sykepleierskens, ingeniørens eller jordbrukerens.

Vi har begynt å oppdage dette også på hjemmefronten. Vi har begynt å forstå at kirken og prestene og predikantene ikke kan evangelisere uten personlig engasjement. Naturligvis har vi visst dette også før. Men erkjennelsen har kanskje ikke vært så dyp som den burde ha vært, etter som vi hadde støttene å forlate oss på. Men vi har også begynt å forstå at dette kall til personlig evangelisering i høyeste grad angår også legfolket, hver eneste kristen kvinne og mann. På dette punkt har vår vesterlandske kristenhet stått forholdsvis svakt. Vi har for det første ikke hatt tilstrekkelig sans for det å gå ut til menneskene. For det annet har vi ikke klart forstått at ordren om å erobre verden for evangeliet ble gitt også til legfolket.

Når det gjelder det første, har vi iallfall delvis vært preget av denne tankegang: Kirken står der den står. Den forkynner sitt evige budskap. Og hver den som vil høre, kan jo komme og ta imot Ordet. Men om denne tanken drives in absurdum, så at den kirke som forkynner den oppsøkende nåde, selv glemmer å

være oppsøkende, da er det feil. Ved et kursus i sjelevinnerarbeid hørte jeg lederen spørre om hva som var den kristne kirkes viktigste oppgave. Svaret kom omgående: Å frelse sjeler. «Det er riktig,» svarte lederen, «men er det ikke underlig at når man sier det og gjerne henviser til Jesu ord, så glemmer man nesten alltid en ting: Jeg er kommet for å *søke* og frelse den som er fortapt.» Og når det gjelder nettopp det å søke menneskene, gå ut for å finne dem, for å føre dem tilbake til troen, kommer det personlige klart fram.

Når det gjelder denne personlige aktivitet for å fremme Guds rike, må imidlertid ikke prester og predikanter bli alene. Legfolket bør også komme med. De har — på en måte — også større forutsetninger. Hvor det embetsmessige av helt naturlige årsaker er sjaltet ut, kan det personlige lettere forstås og oppfattes av det «misjonsobjekt» man vender seg til. Men om legfolket skal kunne gjøre en slik innsats, må de først vekkes til ansvar når det gjelder det alminnelige prestedømme. Der- nest må de ha fått nettopp *det* som gjør deres vitnesbyrd eller handling i evangeliets tjeneste personlig. Å begynne uten det fører til at vi får den type vitnebærere som jeg hørte dr. Harry Denman tale om: De som likner selgere som ikke tror på sin egen vare. At dette personlige på overbevisningens område er noe som vi ikke tar oss til, men som gis oss under Åndens ledelse og direktiv, er klart for alle kristne. Men om dette er klart, så bør det også betones at mye av undervisning og veiledning er nødvendig om lege krefter riktig skal bli brukbare i personlig evangelisering, enten denne skal skje under den kristnes daglige kallsgjerning eller under helt spesielle arrangements, som f. eks. når man sender ut legmenn i byen eller bygden hvor man har sin virksomhet, for å gå som Jesu disipler fordem for å søke menneskene der de er for å «tilby dem Kristus» (John Wesley).

Det forekommer meg altså å være absolutt nødvendig med en sterkere betoning av det rent personlige i all evangelisering og all misjon. Etter hvert som støttene berøves oss, må vi falle tilbake på det eneste som står igjen: Det personlige. Men det er ikke bare det eneste; det er også det fundamenale og avgjørende.